

Komentarz KBN

Nr 10 (65) / 2020

6 kwietnia 2020 r.

© 2020 Uniwersytet Jagielloński & Piotr Bajor

Sojusznicze wyzwania NATO

[Piotr Bajor](#)

Trwająca pandemia Covid-19 wywołana wirusem SARS-CoV-2 jest od kilku tygodni głównym tematem rozmów politycznych na świecie, a jej skutki na trwałe zmieniają oblicze stosunków międzynarodowych. Obecnie kluczowym zadaniem, zarówno państw, jak i poszczególnych organizacji międzynarodowych, jest walka z rosnącym zagrożeniem rozprzestrzeniania się wirusa. Z punktu widzenia Sojuszu Północnoatlantyckiego obecna sytuacja to nie tylko wyzwanie dla jedności organizacji, ale również dla realizowanych kluczowych działań kolektywnego systemu bezpieczeństwa.

Sojusz Północnoatlantycki od początku wystąpienia zagrożenia rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 starał się aktywnie włączyć w pomoc cywilną państwom, które najbardziej zostały dotknięte kryzysem. Sprawozdanie z podjętych działań w tym zakresie sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg przedstawił sojusznikom podczas zorganizowanego w dniu 2 kwietnia br. posiedzenia ministrów spraw zagranicznych Sojuszu. Z uwagi na istniejącą sytuację, po raz pierwszy w historii organizacji zostało ono zorganizowane w trybie zdalnym w formie wideokonferencji uczestników.

Posiedzenie ministrów spraw zagranicznych zdominowała tematyka szerzącej się pandemii oraz działań możliwych do podjęcia we współpracy międzynarodowej, skierowanych na efektywne zwalczanie rosnącego zagrożenia. Tematyka ta znajduje odzwierciedlenie w przyjętej przez ministrów deklaracji politycznej. W dokumencie tym podkreślono, że obecna pandemia jest bezprecedensową sytuacją, która dotknęła wszystkich członków oraz partnerów NATO, stanowiąc jednocześnie „ostry i nagły” szok dla krajowych gospodarek. Ministrowie wyrazili ubolewanie z powodu śmierci w jej wyniku tak wielu osób, jak również wyrazili solidarność

i wdzięczność służbom medycznym i cywilnym pracującym na pierwszej linii walki z obecnym zagrożeniem.

Ministrowie podkreślili również wzajemne wsparcie w zwalczaniu zagrożenia, zarówno poprzez dostarczanie niezbędnego sprzętu, pomoc logistyczną w zakresie transportu, jak i wymianę doświadczeń z walki z rosnącym zagrożeniem. Szefowie resortów dyplomacji podkreślili również, że obecna sytuacja nie wpłynie na strategiczne zadania nałożone na Sojusz, którymi są: kolektywna obrona, zarządzanie kryzysowe oraz kooperatywne bezpieczeństwo. W wydanym dokumencie jednoznacznie podkreślono, że zdolności sojusznicze do prowadzenia trwających operacji i zwalczania pozostałych zagrożeń o charakterze strategicznym [pozostaną nienaruszone](#).

Sojusz Północnoatlantycki jako organizacja odpowiedzialna za bezpieczeństwo państw członkowskich, stara się odgrywać istotną rolę w koordynacji działań związanych ze zwalczaniem zagrożenia wynikającego z rozprzestrzeniania się wirusa. Dlatego też NATO włączyło się aktywnie w działania związane z koordynacją pomocy w zakresie dostaw sprzętu, jak również udostępnienia lotnictwa transportowego. Niezwykle istotnymi mechanizmami działań w tym zakresie, są takie instrumenty jak: EADRCC (*Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre*), NSPA (*NATO Support and Procurement Agency*), SALIS (*Strategic Airlift International Solution Programme*), czy też SAC (*Strategic Airlift Capability*).

Należy jednak podkreślić, że niezależnie od podejmowanych działań, obecna sytuacja stanowi duże zagrożenie dla solidarności i jedności NATO, a także skali realizowanych przez NATO zadań sojuszniczych, skierowanych na wzmocnienie transatlantyckiego systemu bezpieczeństwa. Mimo podkreślania aspektów kolektywnych działań w zakresie zwalczania zagrożenia COVID-19, walka ta jest głównie realizowana indywidualnie przez rządy poszczególnych państw, które prowadzą różną politykę i podejmują zróżnicowane działania w tym zakresie. W środkach masowego przekazu oraz mediach społecznościowych często pojawiają się informacje o braku pomocy ze strony struktur wspólnotowych i koordynacji działań na poziomie międzynarodowym oraz konieczności samodzielnego zmierzenia się przez państwa z narastającym zagrożeniem. Można się spodziewać, że powyższa narracja skierowana na rozbić jedności europejskiej i transatlantyckiej, pogłębianie podziałów i wzmacnianie egoizmów narodowych, będzie w najbliższym czasie kontynuowana i może wpłynąć na odbiór społeczny nie tylko Unii Europejskiej, ale również Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Dlatego tak istotne w najbliższym czasie będzie przeciwdziałanie powyższym procesom i zachowanie jedności politycznej w ramach NATO. Ważną rolę w tym procesie powinna również odegrać powołana w ostatnich dniach przez sekretarza generalnego Jensa Stoltenberga Grupa Refleksji NATO, której zadaniem będzie opracowanie planu działań i sformułowanie rekomendacji mających na celu wzmocnienie politycznego wymiaru współpracy w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego. W jej skład weszło 10 osób, pochodzących z różnych państw członkowskich. Polskę w tej grupie reprezentować będzie była minister spraw zagranicznych Anna Fotyga.

Obecna sytuacja dla NATO oznacza również konieczność zmierzenia się z ogromnym wyzwaniem, jakim jest realizacja dotychczasowych działań skierowanych na wzmocnienie bezpieczeństwa obszaru transatlantyckiego. Z uwagi na charakter podejmowanych operacji

NATO nie poinformowało o dokładnej sytuacji epidemicznej i możliwych zarażeniach wśród żołnierzy i personelu przebywającego na misjach. W oficjalnych komunikatach przekazywane są głównie informacje dotyczące pracowników cywilnych i sytuacji w kwaterze głównej NATO w Brukseli. Biorąc pod uwagę specyfikę obecnego zagrożenia, dotyczy ono również żołnierzy realizujących określone działania o charakterze militarnym. Sojusz zapewnia, że postawione zadania i cele będą w dalszym ciągu realizowane, jednak w tym zakresie należy również spodziewać się zmiany planu działań oraz ich operacjonalizacji w celu wzmocnienia bezpieczeństwa żołnierzy oraz pracowników cywilnych. O spodziewanych decyzjach w tym zakresie świadczą pierwsze rozstrzygnięcia dotyczące ważnych ćwiczeń wojskowych. Ze względu na istniejącą sytuację, znacznie zmniejszono liczbę uczestników oraz zakres największych od zakończenia zimnej wojny ćwiczeń sojuszniczych „Defender-Europe 20” oraz „Allied Spirit XI”, a także odwołano kolejne specjalistyczne ćwiczenia, takie jak „Cold Response”, „Saber Strike” i „Swift Response”.